

Aprill 2026

Valikõppeaine ainekava: MINA JA MAAILM

Maht kokku 4 nädalatundi: sh I kooliaste 2 ja II kooliaste 2 nädalatundi

Valikõppeaine lühikirjeldus

Valikõppeaine Mina ja Maailm keskendub teemadele – enda tundmaõppimine, eesmärkide seadmine, eneseväljendus ja sotsiaalsed oskused, tervis ja turvalisus, tehnoloogia arukas kasutamine, rahatarkus, ettevõtlikkus ja karjääriõpetus. Terviklik kahte kooliastet ühendav ainekava võimaldab taotletavaid pädevusi sidustatult arendada, arvestada järgmises astmes varem omandatud pädevustega ning kujundada õpilastes valmisolekut tööjõuturule sisenemiseks ja elukestvaks õppeks.

Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Valikõppeainega taotletakse, et õpilane:

- 1) on teadlik oma huvidest, võimetest ja oskustest
- 2) oskab oma tegevust eesmärgistada, kavandada ja analüüsida
- 3) on arendanud suhtlemise, esinemise, koostöö ja loova mõtlemise oskusi
- 4) on kursis saarelise elukeskkonna ettevõtlus- ja tegevusvõimalustega
- 5) tunneb finants- ja meediakirjaoskuse põhitõdesid
- 6) väärtustab tervislikku eluviisi, teadvustab turvalisuse ja kestliku arengu olulisust

Lõiming, üldpädevuste kujundamine ja läbivad teemad

Valikõppeaine võimaldab lõimingut kõigi riiklikus õppekavas olevate ainetega, kujundades üldpädevusi ja käsitledes läbivaid teemasid õpetajate vahelises koostöös.

Hindamise põhimõtted

Hindamisel lähtutakse vastavatest põhikooli riikliku õppekava üldosa ja kooli õppekava sätetest. Õpilase teadmisi ja nende rakendamise oskust ning loovust ülesannete lahendamisel hinnatakse suuliste vastuste (esituste), kirjalike ja/või praktiliste tööde ning praktiliste tegevuste alusel. Kasutatakse kujundavat hindamist, antakse sõnalisi hinnanguid ja kokkuvõtvalt rakendatakse mitmeeristavat hindamist AR/MA (arvestatud või mittearvestatud). Õpilane on hindamises aktiivne osaline, tema selgitustel, põhjendustel ning eneseanalüüsil on oluline roll.

Õppetegevuse kavandamine ja korraldamine

1 nädalatund = 35 tundi õppeaastas

Aste	Klass / nädalatunnid	Korraldamise põhimõtted	Teemamoodulid
I	2. klass 1 t 3. klass 1 t	Lennupõhine üldõpetus klassiõpetajate koostöös; sissejuhatus II kooliastme teemamooduliteks.	*enda tundmaõppimine, eesmärkide seadmine, õpioskused, tervis ja turvalisus, liiklusõpetus, tehnoloogia arukas kasutamine; *suhtlemine esinemine, draamaõpetus *rahatarkus, karjääriõpetus
II	4. klass 1 t 5. klass 1 t	Õpetajate lennupõhises koostöös kolm teemamoodulit, mis moodustavad kooliastme jooksul ühise terviku.	*rahatarkus, ettevõtlus, ettevõtlikkus, karjääriõpetus *esinemine, arutelu, sõnaosavus, suhtlemine *enda tundmaõppimine, eesmärkide seadmine, eneseanalüüs, vaimne ja füüsiline tervis, esmaabi, suhted ja suhtumised.

Õppekeskkond

Valikõppeaine tundides kasutatakse mitmekesiseid aktiivõppe meetodeid ja praktilisi tegevusi: arutelud, meeskonnatöö, rollimängud, õppekäigud, ettevõtete ja asutuste külastused, kohtumised jm. Õppetegevus toimub nii kooli füüsilises õppekeskkonnas, e-õppe keskkondades kui väljaspool kooli. Õppeülesanded arendavad õpilaste eneserefleksiooni oma huvide, väärtuste, tugevuste ja arenguvajaduste määratlemiseks. Õppetegevuse toetuseks kaasatakse koostöösse lapsevanemaid, erialaspetsialiste ja kooli koostööpartnereid asutusi.

Õppesisu ja õpiväljundid

I kooliaste

Valikõppeaine MINA JA MAAILM 2.-3. klassile

MINA JA MAAILM

Klass / tundide arv	Õpiväljundid	Teemad
2. klass 10-12 tundi	Õpilane: • väärtustab ennast ja teisi, teab, et inimesed on erinevad; • väärtustab hoolivust, ausust, õiglust ja vastutustunnet; • väärtustab sõprust ja toetavaid peresuhteid; • teab, milline on tervislik eluviis; • teab, kuidas ohuolukorras abi kutsuda; • teab, kuidas iseseisvalt õppida; • teab, mis on perekond, kodu, kodukoht ja kodumaa, ning väärtustab neid; • plaanib oma aega ja igapäevaseid tegevusi; • oskab suhelda ning käituda teisi arvestades ja koostööd tehes; • teab põhilisi käitumisreegleid, arvestab neid; • oskab koos õpetajaga seada õppimiseks eesmärgid (päev, nädal); • oskab vajadusel kasutada tehnoloogiat teemade kinnistamisel; • oskab turvaliselt interneti kasutada.	• Mina ja suhted teistega • Konfliktid ja probleemilahendus • Mina liikluses (2 tundi) • Turvalisus (2 tundi) • Aja planeerimine, päevakava • Tervislik eluviis • Õpioskused, kuidas õppida https://peaasi.ee/opime-oppima/ • Eneseanalüüs • Kodumaa, saarlus

3. klass 10-12 tundi	Õpilane: - väärtustab ennast ja teisi ning teab, et inimesed, nende arvamused, hinnangud ja väärtused on erinevad; - väärtustab hoolivust, ausust, õiglust ja vastutustunnet; - väärtustab sõprust ja toetavaid peresuhteid armastuse ning vastastikuse toetuse allikana; - teab, milline on tervislik eluviis ning kuidas hoida füüsilist ja vaimset tervist, ning väärtustab neid; - mõistab oma õigust keelduda teda kahjustavast tegevusest ning teab, kuidas ohuolukorras abi kutsuda; - teab, mis on perekond, kodu, kodukoht ja kodumaa, ning väärtustab neid; - kirjeldab, mis on lapse õigused ja kohustused, mõistab vastutust oma tegude eest ning plaanib oma aega ja igapäevaseid tegevusi; - oskab suhelda ning käituda teisi arvestades ja koostööd tehes, sõnastab oma tundeid ning teab, et nende väljendamiseks on erinevaid viise; - teab põhilisi käitumisreegleid, arvestab neid ning kirjeldab, mis on õiglane ja ebaõiglane käitumine; - oskab koos õpetajaga seada õppimiseks eesmärgid (päev, nädal); - oskab vajadusel kasutada tehnoloogiat teemade kinnistamisel; - oskab turvaliselt internetti kasutada.	Mina ja suhted teistega Konfliktid ja probleemilahendus Mina liikluses, jalgratas (2 tundi) Turvalisus (2 tundi) Aja planeerimine, päevakava Huvialad Õpioskused, kuidas õppida Eesmärkide seadmine ja eneseanalüüs Kodumaa, saarlus
----------------------	--	---

Hindamine: arvestatud/mitte arvestatud

Arvestatud:

- 50% materjalist omandatud (töölehed, rühmatööd)

ESINEMINE, DRAAMA

Klass / tundide arv	Õpiväljundid	Teemad
2. klass 10-12 tundi	Õpilane • arendab loovust, fantaasiat ja reageerimisoskust erinevates situatsioonides; empaatiavõimet, probleemide lahendamise oskust, esinemisjulgust, suhtlemisoskust, suulise eneseväljenduse oskust; • oskab analüüsida; • on koostöövalmis; • tunneb huvi teatri vastu; • kasutab saadud oskusi suulises kõnes, klassi näidendi esitamisel, etlemisel.	• Esinemise kultuur • Hingamisharjutused • Diktsiooniharjutused • Partneritunnetus • Lugemispalade dramatiseeringud • Etlemine (lõiming eesti keelega) • Viisakas suhtlus (arsti juures, poes jne, telefonivestlus) • Rollimängud • Teatripäeva Esimene vaatus ettevalmistamine
3. klass 10-12 tundi	Õpilane • arendab loovust, fantaasiat ja reageerimisoskust erinevates situatsioonides; empaatiavõimet, probleemide lahendamise oskust, esinemisjulgust, suhtlemisoskust, suulise eneseväljenduse oskust; • oskab oma tegevust analüüsida; • on koostöövalmis; • tunneb huvi teatri kui kunsti vastu; • kasutab saadud oskusi suulises kõnes, klassi näidendi esitamisel, etlemisel.	• Esinemise kultuur • Hingamisharjutused • Diktsiooniharjutused. Harjutused hääle tugevuse reguleerimiseks. • Teksti esitamine läbi rolli-ja situatsiooniülesannete • Partneritunnetus • Omaloomingulised minilavastused • Etlemine • Viisakas suhtlus (arsti juures, poes jne, telefonivestlus). • Rollimängud. • Teatripäeva Esimene vaatus ettevalmistamine

Hindamine: arvestatud/mitte arvestatud

Arvestatud: osalemine klassi näidendis

RAHATARKUS, KARJÄÄRIÕPETUS

Klass / tundide arv	Õpiväljundid	Teemad
2. klass 10-12 tundi	Õpilane: - oskab teha koostööd ja arvestab teiste erineva arvamusega; - seostab omandatud teadmisi varasemalt õpituga; - väärtustab enda ja oma kaaslaste loomingut, kujundab oma ilumeelt; - seostab omandatud teadmisi varasemalt õpituga; - oskab teha koostööd ja arvestab teiste erineva arvamusega; - analüüsib enda tugevamaid ja nõrgemaid külgi.	- Mis on rahatarkus? - Unistamine - Raha kui maksevahend - Raha enne ja nüüd - Rikkus minu sees - Rikkus minu ümber - Õppekäik Päästeametisse ----- Õppematerjal: L. Saaremäe-Soidla "Mina õpetan rahamängu" (tunnid 1-6), "Mina õpin rahamängu"; R. Tuttelberg "Tom õpib rahamängu"
3. klass 10-12 tundi	Õpilane: - oskab teha koostööd ja arvestab teiste erineva arvamusega; - oskab kasutada infootsingut internetis ja sealt leida usaldusväärse info; - õpib märkama probleeme ja neile lahendusi otsima; - arendab reklaami luues loovust; - arendab reklaami filmides oskust kaamerat kasutada.	- Meie vanemate töökohad (lühiaurimus) - Säästmine, heategevus, kulutamine, sularaha, arvelduskonto - Rahakassa, rahatasku - Heateopäevik - Probleemid ja lahendused - Rahatäring - Mida tahan? Mida vajan? - Reklaam - Milline poodleja olen? - Õpin mõistlikult kulutama ----- 1) L. Saaremäe-Soidla "Mina õpetan rahamängu" (tunnid 7-15), "Mina õpin rahamängu" (tunnid 7-15)

Hindamine: arvestatud/mitte arvestatud Arvestatud:

- 50% materjalist omandatud (töölehed, rühmatööd)

II kooliaste

Valikõppeaine MINA JA MAAILM 4.-5. klassile

4. kl – 35 tundi

5. kl – 35 tundi

4.klass

Tundide arv / märkused	Õpiväljundid	Teemad
I moodul: rahatarkus, ettevõtlus, ettevõtlikkus (10-12 tundi), järg 3. kl õpitule ----- Õppematerjal: L. Saaremäe-Soidla “Mina õpetan rahamängu” (tunnid 15-26), “Mina õpin rahamängu”; R. Tuttelberg “Tom õpib rahamängu”	Õpilane: teab, et unistamine näitab rahale teed ja on elus väga tähtis; mõistab, et amet tuleks valida meeldimise, mitte palga suuruse järgi; saab aru, et raha on maksevahend, kuid raha eest ei saa kõike osta; tunneb kolme rahakassa süsteemi põhimõtet (kulutamine, säästmine, annetamine), mõistab läbimõeldud kulutamise, säästmise ja annetamise vajalikkust elus; oskab koostada lihtsat eelarvet ja mõistab selle järjepideva pidamise tähtsust; on veendunud, et tema ise, tervis, sõbrad ja pereliikmed on olulisemad kui raha; saab aru, mis on laenamine ja intress; teab, mis on tulu, kulu, kasum, müügihind; saab aru, mis on investeerimine ja et lisaks raha kasvama panemisele saab investeerida ka teadmistesse, tervisesse	Mis on rahatarkus: pooluste mäng, õpilased joonistavad ennast rahatargana; Unistamine. Mõtterännak „Minu unistuste maa“, oma unistustest kirjutamine. Rahatarkuse video „Unistades õnnelikuks“, raha kui maksevahend. Fantaasiajutu kirjutamine: 1)Kui maailmas pole enam üldse raha 2)Minu elu ilma rahata 3)Raha loomariigis 4)Ainult mündid Raha enne ja nüüd. Enda välja mõeldud raha kujundamine. Milline inimene on rikas? Laenamine Raha saab kasvama panna Kulud ja tulud Eelarve koostamine

II moodul: Argumenteerimine, arutlemine, sõnaosavus (10-12 tundi) 3. moodul: TORE tund (10-12 tundi) Eesmärgistatud tegevuste edendamiseks tugineb tund järgmistele väärtustele: Teadlik ja süsteemne noorte kaasamine koolielu parendamiseks; Oskuslik olemasolemine ja omaalgatus omavahelistes suhetes; Rõõmu- ja rahullika püsiühendus eneses; Ennetav mõtteviis ja elujaatav ning empaatiline suhtumine ja eeskujud	Õpilane: teab, mis on argument ja oskab seda koostada; kirjeldab, miks on argumenteerimine oluline; eristab fakti arvamusest; leiab tekstist argumente või märkab nende puudumist; nimetab esinemishirmu peamised põhjused ning viise kuidas nendega toime tulla; mõistab arvamuste paljususe olulisust; oskab aktiivselt kuulata ja tolereerib enda seisukohtadest erinevaid seisukohti; selgitab, mis on arutlus ja miks on see oluline TORE - tunni tegevused toetavad noorte enesekohaste oskuste ning suhtlemis- ja meeskonnatöö oskuse arengut. Eesmärgiks on anda vahendid, et tunni läbinud õpilane: on selline noor teiste hulgas, kes märkab seda, mis jääb täiskasvanutele varjatuks, on murelikule kaaslasele sõber ning kui vaja, siis otsib spetsialistide abi; loob teadlikult positiivset õhkkonda nii, et osa probleeme saavad lahenduse enne, kui need kasvavad üle pea, on tähelepanelikum, julgem, oskab reageerida ja sekkuda koolis ette tulevatele probleemidele; tunneb ennast rohkem kaasatuna ja julgeb võtta ka vastutust (väärkas aktiivsus, tähenduslik tegutsemine).	Argumendi koostamine Argumenteerimise olulisus ja praktika Fakt ja arvamus Argumendi osad Väitluse põhimõtted (ilma formaadita) Esinemishirm Eriarvamus Tolerantsus Aktiivne kuulamine Arutlemine tunneb väitluse põhimõtteid Mina - TORE noor, kes on tugiõpilane Inimeste erinevused ja sarnasused Väärtused Kuula ja kuule Kontakti loomine Kõik tunded on olulised Vihaga toimetulek - emotsionaalne tarkus Koolistress vs koolirõõm Probleem Konflikt Kiusamiskäitumine Internetiturvalisus Abistamiskäitumine Koostöö Meie klassi meeskond Ideedest tegudeni
---	---	--

5.klass

Tundide arv / märkused	Õpiväljundid	Teemad
Moodul: rahatarkus, ettevõtlus, ettevõtlikkus (12-17 tundi) ----- Õppematerjal: Ettevõtluse tunnikonspektid ja õpilase töölehed 2022. Koostanud K. Hiimäe, Metsar, K. Uibu, M. Raudsaar	Õpilane teab, kes on ettevõtja, kuidas ettevõtte tegutseb, saab aru, mis on ettevõtlusidee ja oskab seda tavamõttest eristada, mõistab, milline on ettevõtlusvõimalus; saab aru, mis on visioon ettevõtluses; saab aru, et visioon annab suuna tegevusplaanile, mõistab, et erinevad ideed kannavad erinevaid väärtusi; oskab hinnata käitumise mõju tema enda ja teiste eesmärkide saavutamisele; oskab oma ideid selgelt teistele edastada, teisi veenda ja tegevustesse kaasata, suudab töötada meeskonnas, mõistab, et oma oskusi ja teadmisi arendades kasvab väärtus, mida on võimalik teistega jagada; oskab koostada eelarvet; teab, et ideede elluviimiseks saab kasutada erinevaid rahastamise allikaid; teab, mida mõeldakse riski mõiste all ja oskab riski ära tunda; mõistab, et riske saab maandada ja ennetada ning et ohtlikus olukorras on võimalik varuplaaniga edasi minna, suudab määratleda oma tegevuse eesmärged, koostada vaheeesmärkidega tegevuskava, saab aru oma tegevuse tulemustest.	Ettevõtte. Ettevõtja. Ettevõtlusidee (2 tundi) Idee kujunemine, ettevõtlusvisioon (1 tund) Idee arendamine (1 tund) Mina ja meeskond. Eesmärk. Koostöö (1 tund) Suudan, oskan, teen. Sisemine ja väline motivatsioon (1 tund) Majanduslik mõtteviis. Rahatarkus ja rohetarkus (1 tund) Teen ära! Risk. Initsiatiiv. Projekt. Heategevus. Sponsorlus (1 tund) Planeerimine ja juhtimine, eesmärkide seadmine, vaheeesmärkidega tegevuskava ja selle elluviimine (1 tund) Kokkuvõtte õpitust. Tagasisidestamine (1 tund) oskab anda hinnangut ja kajastada meeskonna saavutusi

Moodul: TORE tund (12-17 tundi) Eesmärgistatud tegevuste edendamiseks tugineb tund järgmistele väärtustele: Teadlik ja süsteemne noorte kaasamine koolielu parendamisse; Lõimitakse 4.klassi argumendi moodulist käsitletud kuulamise, arutlemise, tolerantsuse jt võtteid. Oskuslik olemasolemine ja omaalgatus omavahelistes suhetes; Rõõmu- ja rahuallika püsiühendus eneses; Ennetav mõtteviis ja elujaatav ning empaatiline suhtumine ja eeskujud.	TORE - tunni tegevused toetavad noorte enesekohaste oskuste ning suhtlemis- ja meeskonnatöö oskuse arengut. Eesmärgiks on anda vahendid, et tunni läbinud õpilane: on selline noor teiste hulgas, kes märkab seda, mis jääb täiskasvanutele varjatuks, on murelikule kaaslasele sõber ning kui vaja, siis otsib spetsialistide abi; loob teadlikult positiivset õhkkonda nii, et osa probleeme saavad lahenduse enne, kui need kasvavad üle pea; on tähelepanelikum, julgem, oskab reageerida ja sekkuda koolis ette tulevatele probleemidele; tunneb ennast rohkem kaasatuna ja julgeb võtta ka vastutust (väärikas aktiivsus, tähenduslik tegutsemine).	Mina - TORE noor, kes on tugiõpilane Inimeste erinevused ja sarnasused Väärtused Kuula ja kuule Kontakti loomine Kõik tunded on olulised Vihaga toimetulek - emotsionaalne tarkus Koolistress vs koolirõõm Probleem Konflikt Kiusamiskäitumine Internetiturvalisus Abistamiskäitumine Koostöö Meie klassi meeskond Ideedest tegudeni Aktiivne kuulamine, arutlemine, tolerantsus, eriarvamus
---	--	---